

Kulturutskottets betänkande 2021/22:KrU9

Kultur och fritid för barn och unga

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till att pågående arbete inte bör föregripas. Motionsyrkandena handlar bl.a. om barns och ungdomars rätt till kultur, kulturskolan, Skapande skola, trygg internetmiljö för barn och unga och hedersförtryck av unga.

I betänkandet finns nio reservationer (M, SD, C, KD, L, MP) och två särskilda yttranden (M, SD).

Behandlade förslag

Cirka 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden.....	6
Kultur för unga	6
Internet för unga	10
Hedersförtryck av unga m.m.	14
Motioner som bereds förenklat.....	19
Reservationer	20
1. Kultur för unga, punkt 1 (M)	20
2. Kultur för unga, punkt 1 (C).....	20
3. Kulturskola m.m., punkt 2 (C).....	21
4. Kulturskola m.m., punkt 2 (KD).....	22
5. Kulturskola m.m., punkt 2 (L).....	22
6. Kulturskola m.m., punkt 2 (MP).....	23
7. Internet för unga, punkt 3 (C).....	24
8. Hedersförtryck av unga m.m., punkt 4 (M)	25
9. Hedersförtryck av unga m.m., punkt 4 (SD).....	25
Särskilda yttranden	27
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (M).....	27
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (SD)	27
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	28
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	28
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kultur för unga

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3374 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (C)

2. Kulturskola m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 13,

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 14,

2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10,

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 2 och

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 28.

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (KD)

Reservation 5 (L)

Reservation 6 (MP)

3. Internet för unga

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:559 av Edward Riedl (M),

2021/22:1736 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 25,

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 14 och

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 19.

Reservation 7 (C)

4. Hedersförtryck av unga m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1290 av Åsa Lindestam (S) yrkande 2,

2021/22:2540 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 35 och

2021/22:3788 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

5. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 21 april 2022

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Kristina Axén Ölin (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Bo Broman (SD), Lars Mejern Larsson (S), Catarina Deremar (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Anna Sibinska (MP), Cassandra Sundin (SD), Tobias Billström (M) och Saila Quicklund (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 22 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar om barns och ungdomars rätt till kultur, kulturskolan, Skapande skola, trygg internetmiljö för barn och unga och hedersförtryck av unga. Av dessa behandlas sex motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat listas även i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Kultur för unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om barns och ungas rätt till kultur, att satsningen på Skapande skola bör breddas och kulturskolornas utmaningar.

Jämför reservation 1 (M), 2 (C), 3 (C), 4 (KD), 5 (L) och 6 (MP).

Motionerna

Kultur för barn och unga

Enligt kommittémotion 2021/22:3374 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 9 bör barns och ungdomars rätt till kultur prioriteras och då särskilt barn och ungdomar från socioekonomiskt utsatta miljöer. Att tillgängliggöra kultur är en del av arbetet för att bryta utanförskap och förbättra integrationen. Ett levande kulturliv breddar möjligheterna för livslångt lärande och livslånga bildningsresor.

Peter Helander m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2021/22:3581 yrkande 10 att villkoren för fritidsaktiviteter som inte får stöd genom statens anslag till idrotten eller genom statliga anslag till kulturen bör stärkas.

Kulturskola m.m.

Enligt kommittémotion 2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 13 bör satsningen på Skapande skola på sikt breddas till att gälla även gymnasieskolan. Det är viktigt att alla barn får möta många olika kulturyrtingar så att de kan finna sina egna uttryck. Det ger professionella kulturskapare arbetstillfällen på skolor när de arbetar med barn och kultur. Skapande skola stimulerar de ungas kreativitet och skapar möten med professionella kulturskapare.

Peter Helander m.fl. (C) anför i kommittémotion 2021/22:3581 yrkande 14 att regeringen bör medverka till att kommunerna ska erbjuda meningsfulla aktiviteter också när skolan är stängd under loven. Kommunerna behöver arbeta fram en långsiktig plan för att inget barn ska behöva vara ensamt på loven.

Enligt kommittémotion 2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 28 är kulturskolorna i Sverige unika i världen eftersom tanken är att alla ska ha råd att låta sina barn få lära sig spela ett instrument eller utöva annan kulturell verksamhet utan tanke på bakgrund eller ekonomiska förutsättningar. Det finns dock många utmaningar när det gäller kulturskolan och möjligheten att nå alla barn oavsett kön och bakgrund, och därigenom bidra till det

nationella kulturpolitiska målet om att alla barn ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.

Enligt kommittémotion 2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10 bör det tas initiativ till en strukturerad dialog om barnkultur och skola. Det finns regioner i Sverige där det fungerar bättre än andra. Staten och Sveriges Kommuner och Regioner bör inleda en dialog kring barnkultur och skola för att se över hur man kan garantera att varje elev får goda förutsättningar att ta del av och delta i kulturaktiviteter av hög kvalitet återkommande under skolåret.

I motion 2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 2 framförs att det är viktigt att fortsätta att verka för att kulturskolan ska finnas tillgänglig för alla. Kulturskolan ska erbjuda ett brett utbud av kurser och vara tillgänglig för alla barn och unga. Kulturskolan bör skyddas av en ramlag som garanterar nationell likvärdighet och utveckling samtidigt som kommunerna behåller utrymmet och friheten att utforma verksamhet med förankring i lokala förhållanden och behov.

Bakgrund

Mål

Riksdagen beslutade i juni 2014 att målet för alla statliga beslut och insatser som rör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

Ungdomspolitisk skrivelse 2020/21:105 m.m.

Riksdagen behandlade i juni 2021 regeringens skrivelse 2020/21:105 Ungdomspolitisk skrivelse (bet. 2021/22:KrU8). Mot bakgrund av covid-19-pandemin lyftes fyra prioriterade områden fram för att främja målpuppfyllelsen inom ungdomsområdet nämligen att den psykiska hälsan bland unga ska öka, att social inkludering och etablering på arbetsmarknaden ska öka, att alla unga ska ha en meningsfull fritid och att alla unga ska vara delaktiga i samhällsbygget.

Att alla unga ska ha en meningsfull fritid är en av regeringens fyra nya prioriteringar. Regeringen skriver att fritidsaktiviteter är viktiga för ungas avkoppling och personliga och sociala utveckling. De bidrar till informellt lärande, färdigheter inom lagarbete, ledarskap och interkulturell kompetens. För att alla unga ska ha möjlighet till en meningsfull fritid krävs det enligt regeringen en god samverkan mellan det civila samhället, staten, regioner och kommuner.

Ungefär tre av tio ungdomar utövar någon kulturell aktivitet. Enligt regeringen är andelen utrikes födda som konsumerar kultur större än andelen bland unga födda i Sverige och det är en större andel utrikes födda unga kvinnor som utövar kultur på fritiden än utrikes födda unga män. Detta avspeglas inte i vilka elever som tar del av kulturskolornas aktiviteter.

Ekonomisk utsatthet utgör enligt regeringen ett påtagligt hinder för unga att delta i organiserade fritidsaktiviteter. De största utmaningarna i ungas kulturdeltagande ligger enligt regeringen i att nå barn och unga i hela landet.

Kulturministern anförde den 13 januari 2022 i svaret på interpellation 2021/22:175 om att förbättra situationen för kvinnor inom spelbranschen att spelvärlden utgörs av en bred uppsättning verksamheter. I november 2021 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi för de kulturella och kreativa näringarna (dir. 2021:100 och 2022:21). Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022. Regeringen har därtill i regleringsbrevet för Konstrådsnämnden 2022 avsatt 32 miljoner för Kulturbryggan, en verksamhet vid myndigheten som fördelar bidrag till nyskapande kulturprojekt, där projekt inom spelområdet kan beviljas stöd. Regeringen har också engagerat Svenska Filminstitutet i EU-programmet Kreativa Europa.

Kulturskolan m.m.

Det övergripande målet för kulturskolan ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312).

Kulturskolan är en kommunal angelägenhet. Statens insatser bidrar bl.a. till att kulturskolorna kan söka statliga utvecklingsbidrag. Enligt förordningen (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd ska ett kulturskolecentrum samordna och stödja den kommunala kulturskolan, identifiera utvecklingsbehov, samverka med aktörer på området samt samla och sprida statistik, kunskap och forskning. Regeringen har inrättat ett centrum för kulturskolefrågor inom Statens kulturråd och detta centrum fördelar det statliga utvecklingsbidraget. Bidrag till kulturskolan fördelas inom anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. För 2022 uppgår det statliga bidraget till 200 miljoner kronor.

Statens kulturråd har utvecklat bidraget i syfte att bl.a. förenkla ansöknings- och beredningsprocessen. Att stärka verksamhet i glesbygd eller i områden med socioekonomiska utmaningar har prioriterats i bidragsgivningen. Uppföljningar som Statens kulturråd har genomfört visar att bidraget har använts för att utveckla kulturskoleverksamheten. Kulturskolorna breddar sin verksamhet genom att t.ex. nyanställa pedagoger som startat uppsökande verksamhet och nya undervisningsformer för att nå barn och unga som vanligtvis inte söker sig till kulturskolan. Enligt inhämtade uppgifter visar statistik från Statens kulturråd att alla kommuner utom tre erbjuder kulturskoleverksamhet i kommunal regi.

Skapande skola

Skapande skola syftar till att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet och på så sätt främja alla barns och ungdomars rätt till kultur och eget skapande. Skapande skola-bidraget är ett riktat statsbidrag som skolans huvudmän kan ansöka om att ta del av och som har funnits sedan 2008. Bidrag fördelas inom anslaget 1:3 Skapande skola. För 2022 uppgår anslaget till knappt 200 miljoner kronor.

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Skapande skola för elever i förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer (bet. 2021/22:KrU1). Det får även användas för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten. Ett ändamål med bidraget är enligt 2 § förordningen (2007:1436) om statsbidrag till kulturell verksamhet i skolan att bidraget ska medverka till att kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i förskoleklass och grundskola.

I 2021 års regleringsbrev fick Statens kulturråd i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att Skapande skola ska nå fler barn och ungdomar, i linje med de rekommendationer som framförs i myndighetens rapport Översyn av skapande skola – En analys av bidragets utvecklingsbehov (Ku2019/01974). Enligt Statens kulturråds årsredovisning för 2021 avser myndigheten att under 2022 förenkla ansökningsförfarandet och införliva en ny fördelningsmodell för bidraget.

Skola och lovskola

Regeringen gav 2021 Socialstyrelsen i uppdrag att administrera och fördela pengar till kommunerna för avgiftsfria och smittsäkra lovaktiviteter för barn och unga från 6 till 15 år under 2021. Enligt beslutet spelar tiden utanför skolan en viktig roll för barnets känsla av delaktighet, etablering i samhället och sociala tillit. Barn har rätt till utveckling, fritid, lek, kultur och vila. Här ingår barnets och den unges möjlighet till en meningsfull fritid där inflytande, tillgång till mötesplatser och deltagande i demokratin är centralt. Socialstyrelsen ska slutredovisa uppdraget till Socialdepartementet senast den 1 juni 2022.

I regeringens proposition 2021/22:111 Mer tid till lärande – extra studietid och utökad lovskola som överlämnades till riksdagen i februari 2022 finns förslag om mer undervisningstid för elever som behöver det. Förslagen syftar till att stärka skolans kompensatoriska uppdrag och få fler elever att bli behöriga till gymnasieskolans nationella program. Enligt förslaget ska elever i grundskolans årskurs 4–9 erbjudas extra studietid. Under studietiden kan elever få hjälp med läxor och annat skolarbete. Regeringen föreslår även att den skollagsreglerade lovskolan utökas. Den utökade lovskolan ska erbjudas elever i grundskolans årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla kriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Sådan lovskola ska erbjudas på lov under läsåret. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Propositionen kommer att behandlas av riksdagen under våren 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av att barn och unga har möjlighet att ta del av och utöva kultur. Omfattande insatser görs också av statliga myndigheter och institutioner på området. Den kommunala kulturskolan har stor betydelse för många barn och unga och bidrar till att lägga grunden för deras kulturella, sociala och intellektuella utveckling (skr. 2020/21:105, bet. 2020/21:KrU8). Kulturskolan står dock inför en rad utmaningar, där en av de främsta är att nå alla barn och unga oavsett kön och bakgrund. Den har betydelse, inte bara för enskilda barn och unga utan även för samhället som helhet, vilket gör den till en nationell angelägenhet och innebär att den står inför en rad utmaningar, bl.a. behovet av professionella lärare och pedagoger och att nå nya målgrupper.

Utskottet noterar att det statliga bidraget både till kommuner som bedriver kulturskola och till Skapande skola har förstärkts de senaste åren. Som framgår har Statens kulturråd utvecklat bidraget till den kommunala kulturskolan och myndigheten har fått i uppdrag att redovisa de åtgärder som vidtagits för att Skapande skola ska nå fler barn och ungdomar.

Under 2021 har Socialstyrelsen haft i uppdrag att fördela statsbidrag till aktiviteter som kommunerna har arrangerat under lovtillfällena under året.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionsyrkandena till stor del är tillgodosedda och inte bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3374 (M) yrkande 9, 2021/22:3526 (C) yrkande 13, 2021/22:3581 (C) yrkandena 10 och 14, 2021/22:4003 (L) yrkande 10, 2021/22:4118 (MP) yrkande 2 och 2021/22:4162 (KD) yrkande 28.

Internet för unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. att barn och unga ska ha en trygg internetmiljö och behovet av stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet.

Jämför reservation 7 (C).

Motionerna

Enligt partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8 bör regeringen aktivt verka för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö. Det är viktigt att skolan såväl som andra samhällsfunktioner verkar för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö. Enligt motionens yrkande 19 behöver unga stöd för ett bättre umgängesklimat på internet.

Johan Hedin m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2021/22:3218 yrkande 25 att möjligheten att öka stödet till ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet bör ses över. Det behövs ytterligare information och utbildning av personal inom förskola, skola, socialtjänst och psykiatri om sexualbrott mot barn och annan utsatthet på internet.

I kommittémotion 2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 14 lyfts behovet av stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet fram. Det finns regler kring hot och hat, men det finns också andra typer av kommentarer och ageranden som kan hindra ungas yttrandefrihet och göra stor skada för unga människor. Staten bör genom berörda myndigheter bidra till att främja en bred dialog i samhället om hur ett bättre samtalsklimat kan åstadkommas på nätet.

Enligt motion 2021/22:559 av Edward Riedl (M) bör regeringen ta fram en nationell strategi för att motverka nätmobbning av unga. Mobbning sker i skolan och numera också på internet, vilket gör att många som utsätts för mobbning aldrig slipper undan sina plågoandar.

I motion 2021/22:1736 tar Cecilie Tenfjord Toftby (M) upp frågan om samarbete på EU-nivå för att motverka trakasserier på nätet. Internet kan medverka till positiva möten, men är också grunden för tragiska berättelser om barn som mobbats och trakasserats på nätet.

Bakgrund

EU:s ungdomsstrategi

Den rättsliga grunden för ungdomsfrågor inom Europeiska unionen finns i artikel 165 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Unionen ska enligt fördraget främja utvecklingen av ungdoms- och ungdomsledarutbyte samt stimulera ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv. Inom EU finns ett ökat framtidsfokus på unga och utbildning; bl.a. antog EU 2018 en ny ungdomsstrategi för 2019–2027 (COM2018 269). Strategins målsättning är att ge unga kvinnor och män mer makt över sina egna liv, motverka socialt utanförskap samt bidra till att politiska beslut påverkar ungdomar i en mer positiv riktning, uppmuntra ungdomar till att vara aktiva medborgare, bidra till att förebygga socialt utanförskap bland ungdomar och bidra till att de politiska besluten påverkar ungdomar i en mer positiv riktning. De verktyg som föreslås för att nå detta är bl.a. en sektorsövergripande ungdomssamordnare inom EU som ska ge ungdomar en röst vid utformningen av EU:s politik, en kartläggning av EU:s satsningar på ungdomar och en ny och mer inkluderande ungdomsdialog.

EU-kommissionen har aviserat en ny strategi senare i år, Europeiska strategin för ett bättre internet för barn (European Strategy for a Better Internet for Children).

Hot och näthat mot unga

Regeringen anför i skrivelse 2020/21:105 Ungdomspolitik att det är helt grundläggande för en god samhällsutveckling att alla som deltar i det offentliga samtalet och engagerar sig i samhällsfrågor ska ha tillgång till ett grundläggande stöd vid utsatthet för hot och hat. Regeringen har inlett ett mer systematiskt arbete för att värna och stärka det demokratiska samtalet mot hot och hat.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har gjort en kvantitativ och representativ kartläggning av omfattningen och konsekvenserna av trakasserier, hot och våld som riktas mot personer som företräder eller på annat sätt är verksamma inom organisationer i det civila samhället, däribland de barn- och ungdomsorganisationer som är en del av Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU). Uppdraget redovisades den 31 mars 2022 och bereds nu i Regeringskansliet.

Regeringen gav den 22 april 2021 Statens medieråd i uppdrag att identifiera och sammanställa metoder för att motverka rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet bland barn och unga. Myndigheten ska, baserat på befintlig forskning och andra studier och med beaktande av gällande lagstiftning, identifiera metoder som kan motverka förekomsten av sådana uttryck på nätet, t.ex. utifrån olika roller som barn och unga kan ha i nätmobbningssituationer. Myndigheten ska sammanställa och nationellt sprida metoder som visat sig ha positiv effekt för att motverka att barn och unga utsätts för rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet. Myndigheten ska samverka med Barnombudsmannen, Forum för levande historia och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor och inhämta kunskaper från Statens skolverk, civilsamhällets organisationer och andra berörda aktörer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2023.

Statens medieråd har tagit fram en internationell forskningsöversikt om nätmobbning, Utsatt på internet, där det framgår att majoriteten av dem som är utsatta för nätmobbning samtidigt är utsatta för mobbning i skolan. Forskningsöversikten ger en samlad bild av den internationella och svenska nätmobbningsforskningen. Rapporten tar upp vilka mekanismer som bidrar till aggressivitet på internet, vilka uttryck mobbningen tar sig, vilka risk- och skyddsfaktorer som finns samt vilka förebyggande åtgärder som kunnat påvisa en reducerande effekt. Det finns enligt myndigheten en tendens att vissa grupper löper större risk att bli utsatta för nätmobbning än andra, t.ex. unga med annan etnicitet än majoriteten där man bor, hbtqi-personer och personer med funktionsnedsättning. Att unga tränas i medie- och informationskunskaper och får vetskap om varför kommunikation på internet kan bli mer aggressiv framhålls som insatser som kan motverka nätmobbning.

Brottsoffermyndigheten sammanställde 2021 Näthat och demokratiskt deltagande – en kunskapsöversikt (bet. 2021/22:KU33) och genomförde under samma år en informationsinsats mot näthat. Ett viktigt budskap för Brottsoffermyndighetens informationsinsats har varit att uppmärksamma att näthat angår alla och inte enbart dem som utsätts, att näthat kan vara brottsligt

och att det finns stöd att få, t.ex. genom att göra en polisanmälan eller kontakta en stödorganisation. I ett samarbete med forskare vid Lunds universitet och Högskolan i Halmstad har Brottsoffermyndigheten konstaterat att mer än hälften av svenskarna har känt sig kränkta av sådant som andra skriver om dem på nätet. Det leder till omfattande självcensur. Särskilt utsatta är unga och personer med utländsk bakgrund.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) fick i 2021 års regleringsbrev i uppdrag att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda, hot och hat som sprids via internet och sociala medier. I uppdraget ingick att fortsätta utveckla verktyg för fördjupad analys, att kartlägga och analysera förekomsten av hot, hat och extremistiska budskap som har riktats mot olika individer och grupper i samhället, samt att ta fram analysrapporter och samverka med relevanta aktörer för att sprida den kunskap som tas fram inom ramen för uppdraget, t.ex. Polismyndigheten och Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet. Det framgår av myndighetens regleringsbrev för 2022 att FOI har ett permanent uppdrag att kartlägga och analysera våldsbejakande extremism och rasism i digitala miljöer.

Polismyndigheten ska enligt sitt regleringsbrev för 2021 fortsätta att utveckla och förbättra arbetet för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Inom ramen för uppdraget ska Polismyndigheten bl.a. genomföra kompetenshöjande insatser inom myndigheten och redovisa resultat av det arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och uppleringen av dessa brott. Redovisningen ska även innefatta en beskrivning av arbetet mot it-relaterade hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Myndigheten ska beskriva vad som görs för att skapa förutsättningar för samverkan med andra myndigheter och organisationer samt hur en strukturerad dialog säkerställs gentemot grupper som utsätts för denna typ av brott. Uppdraget ska slutredovisas den 16 december 2023.

Polismyndigheten lanserade under våren 2021 den nationella informationskampanjen Delbart med syfte att informera om de risker att bli drabbad för olika sexuella övergrepp som finns på nätet och hur man kan undvika dem. Ett utbildnings- och informationsmaterial för olika målgrupper har tagits fram och finns tillgängligt för lärare, barn, unga och andra vuxna. Även ett antal kortare filmer har tagits fram och publicerats på sociala medier och finns tillgängligt på [Polisen.se/delbart](https://www.polisen.se/delbart).

Kulturministern har uttalat att regeringen ser allvarligt på alla former av trakasserier och hat i den digitala miljön och har därför också tagit initiativ till en rad satsningar för att stävja denna problematik, bl.a. genom särskilda informationsinsatser om näthat samt kunskapsinhämtning (svar på interpellation 2021/22:175). Regeringen ser att fler insatser behöver göras, men det bör enligt regeringen även understrykas att varje enskild individ som befinner sig i den digitala miljön också har ett ansvar. Näthat är allas ansvar.

Regeringen överlämnade i februari 2022 skrivelse 2021/22:105 med Riksrevisionens rapport om polisens och åklagarnas arbete mot internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn till riksdagen. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort och den rekommendation som riktats till regeringen i Riksrevisionens rapport Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn – stora utmaningar för polis och åklagare (RiR 2021:25). Riksrevisionen anser att det finns flera brister i Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn, t.ex. brister polisens metodstöd för dessa ärenden och vid Åklagarmyndigheten efterfrågar personalen ökade möjligheter till kollegialt utbyte och lärande och stödet till åklagarkamrarna bör öka.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i huvudsak i de redovisade iakttagelserna och har vidtagit åtgärder i enlighet med rekommendationen riktad till regeringen. Skrivelsen kommer att behandlas av riksdagen senare under våren 2022.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan pågår ett systematiskt arbete för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat. Flera myndigheter har tagit fram forskningsöversikter och fått olika uppdrag att identifiera och sammanställa metoder för att motverka olika former av hatbrott på nätet bland barn och unga. Utskottet föreslår att motionerna 2021/22:559 (M), 2021/22:1736 (M), 2021/22:3218 (C) yrkande 25, 2021/22:3526 (C) yrkande 14 och 2021/22:3666 (C) yrkandena 8 och 19 avslås av riksdagen i avvaktan på resultatet av det fortsatta arbetet med dessa frågor.

Hedersförtryck av unga m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. utökad information om förebyggande arbete mot hedersförtryck och om regelbundna undersökningar om ungas möjlighet att själva välja partner.

Jämför reservation 8 (M) och 9 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3788 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 8 framhålls behovet av utökad information om förebyggande arbete mot hedersförtryck. Länsstyrelsen i Östergötlands läns kompetensteam mot hedersbrott har på ett förtjänstfullt sätt arbetat fram en kampanj om den nya lagstiftningen mot tvångs- och barnäktenskap. Det finns behov av utökad information om samt opinionsbildning och annat förebyggande arbete mot att unga blir gifta mot sin vilja.

Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2021/22:2540 yrkande 35 att regelbundna undersökningar om ungas möjlighet att själva välja partner bör införas. Att själv bestämma vem man ska gifta sig med är en grundläggande rättighet i Sverige. Trots det har en utveckling skett där allt fler unga känner att de inte kan välja partner fritt.

Enligt motion 2021/22:1290 av Åsa Lindestam (S) yrkande 2 bör regeringen överväga att undersöka hur barns rättigheter att inte utsättas sexuellt av vuxna kan säkras med registerutdrag för personer som söker sig till ideella uppdrag som ledare i föreningsdrivna verksamheter. Det är viktigt att säkra att barn i föreningsdrivna verksamheter som idrott, kultur, scoutrörelse och andra verksamheter där barn vistas så långt det är möjligt kan vistas i säkra miljöer.

Bakgrund

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m.

För att förebygga våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor har regeringen antagit en tioårig nationell strategi som gäller sedan den 1 januari 2017 (skr. 2016/17:10). Strategin inbegriper arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Den 1 juli 2020 infördes ett särskilt barnåktenskapsbrott och en straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv. Det infördes även ett utreseförbud som ska skydda barn från att föras utomlands för att ingå barnåktenskap eller könsstympas.

Regeringen överlämnade den 1 mars 2022 propositionen Ett särskilt brott för hedersförtryck (prop. 2021/22:138) till riksdagen. I propositionen föreslår regeringen att ytterligare ett nytt brott, hedersförtryck, införs i brottsbalken. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022. Propositionen bereds i justitieutskottet.

Regeringen beslutade i april 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (dir. 2021:29). Strategin ska anlägga ett helhetsperspektiv och möjliggöra en sammanhållen inriktning för arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn under de kommande tio åren. I uppdraget ingår att bedöma behovet av utvecklad statistik och lämna förslag på hur barns våldsutsatthet regelbundet kan kartläggas och följas upp. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 maj 2022.

Regeringen tillsatte i november 2021 en utredning som ska överväga om underlåtenhet att anmäla eller på annat sätt avslöja äktenskapstvång och barnåktenskapsbrott bör kriminaliseras, och oavsett ställningstagande i sak, lämna förslag som innebär en sådan kriminalisering (dir. 2021:98). Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2022.

Regeringen har beslutat om en särskild satsning för att öka kompetensen och kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck och har avsatt 430 miljoner kronor för detta ändamål under 2021–2023.

Ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck m.m.

Regeringen har gett Länsstyrelsen i Östergötlands län i uppdrag att tillsammans med bl.a. Migrationsverket, Polismyndigheten och Socialstyrelsen förbereda inrättandet av ett permanent nationellt och sektorsövergripande kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. I uppdragsbeskrivningen anges att centrumet ska vara sektorsövergripande och stödja kommuner och regioner att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom att utveckla ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete. Centrumet ska samverka med berörda myndigheter och kommuner utan att ta över det ansvar som ligger på andra aktörer. Till det nationella kompetenscentrumets uppgifter ska höra att ge råd och vägledning på generell nivå till vuxna, unga och barn som själva är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersvåld samt deras anhöriga och att stödja kommuners, regioners och statliga myndigheters samordning av insatser till utsatta, att ge råd och förmedla kunskap om hedersvåld till yrkesverksamma och att stödja kommuner och regioner i deras arbete att kartlägga förekomst av hedersvåld och främja ett övergripande informationsutbyte mellan nationella myndigheter i frågor om hedersvåld. Kompetenscentrumet kommer enligt inhämtade uppgifter att ha i uppdrag att regelbundet undersöka omfattningen av hedersvåld i Sverige.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 13 s. 87 f.) framhåller regeringen att länsstyrelserna bedriver ett viktigt arbete för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Regeringen skriver vidare att länsstyrelsernas arbete för att stödja utvecklingen av regionala resurscentrum som samlar insatser för barn och vuxna som är utsatta, eller riskerar att utsättas, för hedersrelaterat våld och förtryck fortgår. När det gäller de regionala resurscentrumen anges i länsstyrelsernas regleringsbrev för budgetåret 2022 att länsstyrelserna ska utveckla verksamheten med regionala resurscentrum för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet ska utvecklas mot bakgrund av de utvärderingar som gjorts av arbetet hittills samt samordnas av det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. Länsstyrelsen ska lämna en redovisning av uppdraget till regeringen senast den 10 mars 2023.

Enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor som trädde i kraft den 1 januari 2022 ska det vid varje länsstyrelse finnas en samordningsfunktion för frågor om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Till samordningsfunktionen hör ett antal uppgifter, bl.a. att stödja och bidra till framtagandet och genomförandet

av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner. Genom förordningen regleras länsstyrelsernas pågående uppdrag mot mäns våld mot kvinnor långsiktigt.

Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn, Barnafrid

I juni 2018 fick Linköpings universitet (Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn, Barnafrid) i uppdrag av regeringen att genomföra utbildningsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning för landets barnahusverksamheter. Regeringen har beslutat om fortsatt uppdrag för Barnafrid att genomföra utbildningsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck. Inom ramen för uppdraget ska även erfarenheter från barnahusverksamheternas arbete med utredning av hedersrelaterad brottslighet samlas in och spridas. Arbetet ska bedrivas i samverkan med det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län och med beaktande av det myndighetsgemensamma uppdraget att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 1 november 2023.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

I juni 2021 gav regeringen Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, MUCF, i uppdrag att ta fram och sprida ett kunskapsunderlag med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och på våldsförebyggande arbete inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning samt hälsa och jämställdhet, inklusive prostitution och människohandel, riktat till yrkesverksamma och andra vuxna som möter unga nyanlända och unga asylsökande i sitt arbete eller inom ideella engagemang. Kunskapsunderlaget ska bidra till att fler fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid får kunskap om metoder som kan bidra till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt metoder för ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete.

I regleringsbrevet för 2022 har regeringen gett MUCF ett fortsatt uppdrag att sprida det kunskapsunderlag som myndigheten har tagit fram. Uppdraget ska planeras och genomföras tillsammans med nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. Kunskapsunderlaget ska bidra till att fler fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid får kunskap om metoder som kan bidra till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt metoder för ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2023.

Skola och hedersförtryck

Det framgår av Statens skolverks regleringsbrev för 2022 att myndigheten mot bakgrund av de reviderade läroplanerna och det nya kunskapsområdet

sexualitet, samtycke och relationer ska erbjuda skolpersonal kompetensinsatser som utifrån skolans förebyggande roll bidrar till att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Insatserna ska främja jämställdhet och motverka diskriminering, rasism, intolerans och hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2023.

Registerutdrag

I lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn finns regler om att t.ex. den som genom uppdrag erbjuds eller tilldelas uppgifter som innebär direkt och regelbunden kontakt med barn inom en organisations verksamhet på begäran ska visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Ett sådant utdrag är inte fullständigt utan innehåller uppgifter om vissa brott. Dessa framgår av 22 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

En viktig skillnad mellan skollagens (2010:800) bestämmelser om registerkontroll och bestämmelserna i lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn är att det enligt den sistnämnda lagen är frivilligt för arbetsgivaren eller uppdragsgivaren att begära registerutdrag, medan registerkontroll enligt skollagen är obligatorisk.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan pågår ett omfattande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det framgår bl.a. att flera myndigheter tagit fram kunskapsunderlag och har fått olika uppdrag i arbetet mot hedersrelaterad brottslighet, att en nationell strategi mot bl.a. hedersförtryck och ett särskilt brott mot hedersförtryck föreslagits och att ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck förbereds. Utskottet välkomnar detta arbete.

Utskottet anser med det anförda att de aktuella motionsyrkandena i allt väsentligt får anses tillgodosedda och därmed bör avslås. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2021/22:1290 (S) yrkande 2, 2021/22:2540 (SD) yrkande 35 och 2021/22:3788 (M) yrkande 8 mot bakgrund av det som anförts och i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som har beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M) och 2 (SD).

Tidigare under valperioden har motionsyrkanden om samma eller i huvudsak samma frågor som tas upp i bilaga 2 behandlats (bet. 2020/21:KrU8).

Utskottet avstyrker motionsförslagen i bilaga 2 med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Kultur för unga, punkt 1 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Ann-Britt Åsebol (M), Tobias Billström (M) och Saila Quicklund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3374 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 9 och

avslår motion

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Kulturen har att arbeta med att nå barn och unga från grupper som i lägre grad tar del av olika kulturyttringar. Ofta är det i unga år som människors intresse för kultur och konstnärligt skapande bäst kan tillvaratas och stimuleras. Ett levande kulturliv breddar möjligheterna för livslångt lärande och livslånga bildningsresor. Att tillgängliggöra kultur är en del i arbetet att bryta utanförskap och förbättra integrationen. En stor del av vårt fokus ligger på alla barns och ungdomars rätt till kultur, och vi prioriterar särskilt barn och ungdomar från socioekonomiskt utsatta miljöer. Vi anser att barns och ungas rätt till kultur bör prioriteras.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

2. Kultur för unga, punkt 1 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10 och

avslår motion

2021/22:3374 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Det finns fritidsaktiviteter som kan ha svårt att få offentligt stöd eftersom de inte setts som givna inom idrotten eller inom kulturen, det gäller t.ex. e-sport. Det krävs ett öppet förhållningssätt från offentligt håll så att även ungas aktiviteter på internet kan få stöd. Det kan handla om såväl ekonomiskt stöd som lagstiftning eller offentliga regelverk som kan underlätta för att göra det möjligt att utöva dessa aktiviteter även på professionell nivå. Hur villkoren kan stärkas för fritidsaktiviteter som inte får stöd genom statens anslag till idrotten eller genom statliga anslag till kulturen bör därför ses över.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

3. Kulturskola m.m., punkt 2 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 13 och

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 14 och
avslår motionerna

2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10,

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 2 och

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 28.

Ställningstagande

Skapande skola stimulerar de ungas kreativitet och skapar möten med professionella kulturskapare. Det är viktigt att alla får tillgång till ett brett kulturutbud i hela landet och att alla barn får möta många olika kulturyttringar så att de kan finna sina egna uttryck. Kultur är även bra för hälsan. Det finns därför flera skäl för att satsningen på Skapande skola på sikt bör breddas till att gälla även gymnasieskolan. Det skulle ge professionella kulturskapare arbetstillfällen på skolor när de arbetar med barn och kultur.

Det händer att barn måste tillbringa delar av sommarlovet eller andra lov ensamma utan tillsyn av någon vuxen och utan sällskap av andra barn. Särskilt sommarlovet är krångligt att planera utan resurser och nätverk, speciellt för ensamstående föräldrar. Det är för alla dessa barn som fritidshemsverksamhet och gratisaktiviteter som kan anordnas exempelvis i samverkan med föreningslivet på sommarlovet och andra lov är särskilt betydelsefulla. Skollagen och barnkonventionen behöver följas och kommunerna behöver

arbeta fram en långsiktig plan för att inget barn ska behöva vara ensamt på loven.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

4. Kulturskola m.m., punkt 2 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 28,

bifaller delvis motionerna

2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10 och

2021/22:4118 av Pernilla Ståhlhammar m.fl. (MP) yrkande 2 och

avslår motionerna

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 13 och

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

Kulturskolorna i Sverige är unika i världen eftersom tanken är att alla ska ha råd att låta sina barn få lära sig spela ett instrument eller utöva annan kulturell verksamhet utan tanke på bakgrund eller ekonomiska förutsättningar. Det är värdefullt att värna om denna verksamhet. Det ska vara möjligt för alla barn som vill att lära sig spela, sjunga, dansa eller något annat av allt som kulturskolorna erbjuder.

Det finns samtidigt utmaningar när det gäller kulturskolan och att nå alla barn oavsett kön och bakgrund, och därigenom bidra till det nationella kulturpolitiska målet om att alla barn ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Detta har försvärats under pandemin då kulturskolorna fått ställa om sin verksamhet till att bedrivas på distans.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

5. Kulturskola m.m., punkt 2 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10,
bifaller delvis motionerna

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 2 och
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 28 och
avslår motionerna

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 13 och

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

Kulturvanor går i arv och barn som växer upp i hem med böcker får ett kulturellt rikare liv än de som växer upp utan böcker. Tillgången till kultur skiftar mellan kommuner, mellan skolor och mellan klassrum. Ofta är man beroende av att det finns enskilda eldsjälar på en skola för att eleverna på den skolan ska få ta del av professionell scenkonst och andra externa aktörer. Det får till följd att många unga inte kan gå på kulturskolan på grund av tidskrocker. Det finns regioner i Sverige där det fungerar bättre än andra.

Staten och Sveriges Kommuner och Regioner bör inleda en strukturerad dialog kring barnkultur och skola för att se över hur man ska garantera att varje elev får goda förutsättningar att ta del av och delta i kulturaktiviteter av hög kvalitet återkommande under skolåret.

6. Kulturskola m.m., punkt 2 (MP)

av Anna Sibinska (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 2,
bifaller delvis motionerna

2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10 och
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 28 och
avslår motionerna

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 13 och

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

Kulturskolan ska erbjuda ett brett utbud av kurser och vara tillgänglig för alla barn och unga. I dag skyddas kommunernas kulturskoleverksamhet inte av nationell reglering eller lagstiftning, vilket betyder att den kan prioriteras bort om exempelvis kommunens ekonomi är dålig. Jag anser att kulturskolan bör skyddas av en ramlag som garanterar nationell likvärdighet och utveckling samtidigt som kommunerna behåller utrymmet och friheten att utforma verksamheten med förankring i lokala förhållanden och behov. Vi bör fortsätta att verka för att kulturskolan ska vara tillgänglig för alla.

7. Internet för unga, punkt 3 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 25,

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 14 och

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 19 samt avslår motionerna

2021/22:559 av Edward Riedl (M) och

2021/22:1736 av Cecilie Tenfjord Toftby (M).

Ställningstagande

Det finns många fördelar med den digitala utvecklingen men också vissa negativa aspekter som när sociala medier eller spelmiljöer för en del riskerar att vara en otrygg plats, inte minst för tjejer. Det finns regler kring hot och hat, men det finns också andra typer av kommentarer och ageranden som kan hindra ungas yttrandefrihet och göra stor skada för unga människor. Staten och berörda myndigheter bör bidra till att främja en bred dialog i samhället om hur ett bättre samtalsklimat kan åstadkommas på nätet. Vi bör ge stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet. Jag anser därför att det behövs ökat stöd till ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet. Stödet till dessa organisationer bör öka.

En trygg internetmiljö är en angelägen fråga och en fråga om jämställdhet. Jag anser att porrfilter bör införas i datorerna på landets samtliga förskolor och skolor. Det är nu många kommuner som också gjort så. Allt fler barn och unga utsätts för olika typer av trakasserier på internet. Det är viktigt att skolan såväl som andra samhällsfunktioner verkar för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö.

8. Hedersförtryck av unga m.m., punkt 4 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Ann-Britt Åsebol (M), Tobias Billström (M) och Saila Quicklund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3788 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 8,
bifaller delvis motion
2021/22:2540 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 35 och
avslår motion
2021/22:1290 av Åsa Lindestam (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi vill att förekomsten av självutnämnda s.k. moralpoliser som begränsar människors frihet och upprätthåller informella regler genom ovälkomna påtryckningar kartläggs. En sådan kartläggning kan bl.a. tjäna som underlag för kommunernas, polisens och andra myndigheters beslut om åtgärder. Den kan även bidra till ökad kunskap inom civilsamhällets organisationer och öka allmänhetens medvetenhet om problemet. Vi anser att det finns behov av utökad information om förebyggande arbete mot hedersförtryck.

9. Hedersförtryck av unga m.m., punkt 4 (SD)

av Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2540 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 35,
bifaller delvis motion
2021/22:3788 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 8 och
avslår motion
2021/22:1290 av Åsa Lindestam (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Att själv bestämma vem man ska gifta sig med är en grundläggande rättighet i Sverige. Trots det har en utveckling skett där allt fler unga känner att de inte kan välja partner fritt. En undersökning från 2009 visade på att det kunde vara över 70 000 unga i Sverige som upplevde begränsningar vad gäller valet av partner, begränsningar som oftast kom från den närmaste familjens förväntningar eller krav. Några nyare siffror eller undersökningar än den utredning som Ungdomsstyrelsen gjorde 2009 är svårt att hitta. Det finns inga återkommande undersökningar som kan visa på hur läget förändras eller utvecklar sig. Det är viktigt att få grepp om situationen och att kunna sätta in åtgärder för att hindra att unga tvingas gifta sig med någon de inte själva valt. Enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå) har det under åren 2015–2019 inkommit totalt 475 polisanmälningar om äktenskapstvång och vilseledande till äktenskapsresa. Därför behövs återkommande undersökningar på området.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (M)

Kristina Axén Olin (M), Ann-Britt Åsebol (M), Tobias Billström (M) och Saila Quicklund (M) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i kommittémotioner som finns i bilaga 2.

När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:KrU8. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (SD)

Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i kommittémotioner som finns i bilaga 2.

När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:KrU8. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:381 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en statlig fond bör inrättas från vilken barnfamiljer kan söka pengar till en semestervecka på landet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:559 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för att motverka nätmobbning av unga och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1290 av Åsa Lindestam (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att undersöka hur barns rättigheter att inte utsättas sexuellt av vuxna säkras med registerutdrag för personer som söker sig till ideella uppdrag som ledare i föreningsdrivna verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1736 av Cecilie Tenfjord Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för ett samarbete på EU-nivå för att motverka trakasserier på nätet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa regelbundna undersökningar gällande om unga har möjlighet att själva välja partner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2836 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erlagd medlemsavgift bör vara grund för medlemsvillkoret vid föreningars ansökan om bidrag från myndigheten MUCF och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp konsekvenserna av att kravet på medlemsavgift vid ansökan om bidrag från myndigheten MUCF har tagits bort och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2899 av Arin Karapet (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av gällande regelverk om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer för att motverka fusk och för att säkerställa att utbetalda bidrag används ändamålsenligt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på medlemsavgift för att motverka fusk med statliga bidrag till barn- och ungdomsorganisationer från MUCF, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka stödet till ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3374 av Viktor Wärnick m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera barns och ungas rätt till kultur och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3526 av Catarina Deremar m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Skapande skola och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur villkoren för fritidsaktiviteter som inte får stöd genom statens anslag till idrotten eller genom statliga anslag till kulturen kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medverka till att kommunerna lever upp till skollagen och barnkonventionen och erbjuder meningsfulla aktiviteter också när skolan är stängd på sommarloven och under andra lov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen aktivt ska verka för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3788 av Karin Enström m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av utökad information om förebyggande arbete mot hedersförtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4003 av Christer Nylander m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om initiativ till en strukturerad dialog om barnkultur och skola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att verka för att kulturskolan ska finnas tillgänglig för alla och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
5. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:381	Staffan Eklöf (SD)	
2021/22:2836	Betty Malmberg (M)	1–3
2021/22:2899	Arin Karapet (M)	1 och 2